

PUBLIKATIES

MET BIJDAGEN VAN HANNEKE MESTERS, ARNOUD VAN DER MEULEN EN HENK WIJKHUISEN

DE VEGETATIE VAN NEDERLAND, DEEL 4

J.H.J. Schaminée, E.J. Weeda en V. Westhoff, 1998. De vegetatie van Nederland - deel 4. Plantengemeenschappen van de kust en van binnenlandse pioniermilieus. Uitgave: Opulus Press Nederland, Leiderdorp, v.d. Valk Boumanweg 180Y, 2352 JD Leiderdorp. Bestellingen kunnen aan dit adres gericht worden. ISBN 91-8871-606-6. Prijs f. 99,50 excl. verzendkosten.

Deel 4 behandelt de vegetaties van kust en binnenlandse pioniermilieus. Een belangrijk deel van de vegetaties, die aan de kust en in de duinen voorkomen, wordt in dit deel behandeld.

De reeks brengt de actuele vegetatie van Nederland in beeld, inclusief verarmde gemeenschappen, die in hoge mate het huidige landschap bepalen. Er wordt een vergelijking gemaakt met de vegetatie uit het verleden. Daardoor kan de reeks gebruikt worden voor herstel, ontwikkeling en bescherming van natuur en landschap. De verschillende delen dienen dan ook opengeslagen te liggen op de bureau's van degenen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van natuur en landschap. Daarnaast zijn ze geschikt als uitgangsmateriaal voor onderzoek en onderwijs. Ook niet professionele geïnteresseerden kunnen zich met behulp van dit werk vertrouwd maken met de Nederlandse plantengemeenschappen. Zij hebben wel doorzettingsvermogen nodig om het vele Latijn te verteren en het ingewikkelde classificatiesysteem te doorgronden.

STAATSBOSBEHEER 100 JAAR NATUUR VOOR IEDEREEN

Toon Fey, Texel, ISBN 90 6825220 8; Karin Anema, Haagse Bos, ISBN 90 6825 216 X; Johan Bos, De Schoorlse duinen, ISBN 90 6825219 4, Uitgave: Uniepers, Abcoude. Boekhandel f 25,- per stuk, bestellen bij Staatsbosbeheer in Driebergen f 27,50 per stuk.

Staatsbosbeheer bestaat dit jaar 100 jaar. Ter ere van dit jubileum zijn er door Nederlands grootste grondbezitter dit voorjaar vijf rijk geïllustreerde boekjes uitgegeven over hun vijf oudste terreinen. In deze serie gaan maar liefst drie van de vijf boekjes over duingebieden. Begin deze eeuw werden de duinen van Schoorl en de Texelse duinen toevertrouwd aan Staatsbosbeheer. Natuurgebieden bestonden toen nog niet. Duinen waren woeste gronden die ontgonnen en vooral ook vastgelegd moesten worden. Het derde duinboek gaat over het wel en wee van het Haagse Bos, een binnenduinenbos dat in hartje Den Haag zijn plek, rijke historie en waardering door de tijd heeft weten te behouden. De overige twee publicaties gaan over het Kootwijker

Zand en het Mastbos bij Breda. Ik heb de drie 'duinboekjes' met veel plezier gelezen en bekeken. Elk boekje heeft een andere auteur. En hoewel de opbouw en opmaak van alle boeken hetzelfde is, hebben ze daardoor toch duidelijk elk een eigen sfeer. Bij een jubileum hoort een terugblik. De historie van het betreffende gebied en de rol van Staatsbosbeheer wordt uit de doeken gedaan met behulp van oude kaarten, geschriften en citaten. Maar is ook aandacht voor eigentijdse en toekomstige ontwikkelingen, onder andere in de vorm van interviews met de huidige gebruikers of medewerkers van deze gebieden. En passant krijgt de lezer een aardig beeld van Staatsbosbeheer: een organisatie die in een eeuw tijd veranderde van een patriarchaal houtvestersbedrijf naar een organisatie van iedereen voor iedereen.

LANG LEVE DE LEPELAAR

Hesper Schutte en Tom de Boer, 1999. Lang leve de lepelaar, vijf jaar samenwerken aan soortbescherming.

Uitgave: Vogelbescherming Nederland, Zeist. ISBN 90-71473-04. Prijs Fl. 39,95. Te bestellen bij Vogelbescherming Nederland: 030-6937777.

Op 15 april is het eerste exemplaar van het boek "Lang leve de lepelaar" aangeboden aan de staatssecretaris van natuur, mevrouw Faber. Met de aanbieding van het boek is het zogenaamde 'soortbeschermingsplan lepelaar' officieel afgesloten. Om te beginnen: het gaat goed met de lepelaar. Broedden er in 1994 nog 661 paar in 9 kolonies in ons land, in 1998 was dit aantal reeds verdubbeld tot 1270 die verspreid waren over 13 kolonies. Nederland is van groot belang voor deze prachtige vogel, omdat bijna de helft van de West-Europese populatie in ons land broedt. Dat schept een verplichting en die zijn een aantal organisaties aangegaan met als doel de kansen op het duurzaam en zelfstandig voortbestaan van deze broedvogel te vergroten. Een aantal jaren geleden zag het er niet best uit voor deze 'rode-lijst soort'. Vossen hadden de kolonie in het Naardermeer en in het Zwanenwater nagenoeg uitgeroeid. En dat kwam dubbel hard aan, want de lepelaar was vroeger niet alleen het symbool van Vogelbescherming, maar stond ook symbool voor de Nederlandse natuurbescherming. Tenslotte was het Naardermeer mét lepelaars het eerste natuurmonument en de aanleiding tot de gelijknamige vereniging, dankzij dr. Jac.P.Thijssse. In het

In het voorjaar leven de lepelaars grotendeels van driedoornige stekelbaarsjes (foto: Frits van Daalen)

Zwanenwater was het voor Natuurmonumenten zelfs reden om in afwijking van het landelijk beleid op vossen te gaan schieten. Maar juist die vos is wellicht van groot belang geweest voor het voortbestaan van de lepelaar, omdat de lepelaars gedwongen werden elders te nestelen. En zo ontstond een diaspora van kleinere kolonies in den lande, waaronder Ameland, Terschelling en de Zeeuwse Delta. Door op meer plekken tot broeden te komen wordt de soort ook minder kwetsbaar.

Kennelijk wijzer geworden zijn de lepelaars ook steeds meer in struiken gaan broeden en zelfs in bomen. Deze fraaie vogel heeft een groot aanpassingsvermogen, dat alleen af en toe weer eens geactiveerd moet worden door een predator als de vos.

Kortom, in het jubileumjaar van Vogelbescherming Nederland goed nieuws in een sector waar het meestal tobben is.

DAGVLINDERS

Irma Wynhoff, Chris van Swaay, Jan van der Made, 1999. Veldgids Dagvlinders. Uitgave: KNNV, Utrecht. ISBN 90 5011 123 8. Prijs Fl.49,95 (KNNV-leden Fl. 44.95).

Er is weer een veldgids verschenen uit de KNNV bibliotheek en wel over dagvlinders. De rugzak wordt inmiddels behoorlijk zwaar met al die gidsen, maar hij is in elk geval de helft dunner dan mijn Elseviërs vlindergids uit 1971. Qua gewicht zullen ze elkaar overigens niet veel ontlopen, want de KNNV gids heeft een dikkere kaft. En voor wie veel buiten komt is zo'n dikke omslag onontbeerlijk. De opzet lijkt op de eerder uitgebrachte libellengids. Volgens de uitgevers is het de meest complete Nederlandstalige veldgids op dit gebied en stelt het elke natuurliefhebber in staat om dagvlinders uitvoerig te bestuderen. En om te kijken of dat allemaal wel klopt hebben we de veldgids op de testbaan uitgetest. Om met het laatste te beginnen; in het voorjaar vliegt er nog niet zoveel, vooral als het weer zoals gebruikelijk tegenzit. Bovendien was ik mijn netje vergeten, dus moeten we afgaan op de overigens altijd betrouwbare KNNV uitgeverij. Wat dat eerste betreft; ik noemde al de Elseviërs vlindergids, die in 1971 vertaalt uit het Engels op de Nederlandse markt kwam. Daar staan toch echt veel meer soorten in, maar daar gaat het ook om geheel Europa, terwijl de KNNV gids zich tot de Noordwest Europese soorten beperkt.

Wat leesbaarheid en bruikbaarheid betreft is er op de KNNV gids niets af te dingen. Prettig is dat er voor verschillende onmogelijke soortgroepen, zoals spikkeldikkopjes, een extra determinatietabel aanwezig is. Determineren zonder extra sleutel van dit geslacht wens ik namelijk niemand toe. Het is een mooi vormgegeven boek, maar dat geldt voor alle boeken uit deze reeks. Maar wat belangrijker is, is dat het boek mijns inziens ruimschoots voldoet aan de wens van de veldbioloog: handzaam, volledig en met een gemakkelijke sleutel om de soort te determineren. Een aanrader voor wie z'n wederhelft wil verrassen voor de komende vakantie (mits in NW-Europa!). Jezelf verwennen mag ook.

PUBLIKATIES

23